

Yetkinlik Programları

Türkiye Bölgesel Mülteci ve Dayanıklılık Planı (3RP) çerçevesinde geliştirilen strateji doğrultusunda, Türkiye’de yaşayan Suriyelilere ve diğer uyruklardan mültecilere yönelik geçim kaynakları ve iş olanaklarını artırmak, UNHCR’nin stratejik hedeflerinden biridir. UNHCR, bu hedef doğrultusunda mültecilerin kendi kendilerine yeterliliklerini tüm kalıcı çözümler açısından bir ön gereklilik olarak ortaya koymaktadır.

Geçim Kaynaklarına Erişimin Desteklenmesi

Ocak 2016’da yayımlanan Geçici Koruma Sağlanan Yabancıların Çalışma İzinlerine Dair Yönetmelik ve Nisan 2016’da yayımlanan Uluslararası Koruma Başvuru Sahibi ve Uluslararası Koruma Statüsü Sahibi Kişilerin Çalışmasına Dair Yönetmelik’te belirtildiği üzere, Türkiye’nin ulusal iltica çerçevesi, kayıtlı istihdama erişim sağlamak ve böylece mültecilerin kendi kendilerine yeterliliklerinin sağlanması için elverişli bir ortam yaratmaktadır.

Türkiye Cumhuriyeti verilerine göre, Ocak 2016’da Geçici Koruma Sağlanan Yabancıların Çalışma İzinlerine Dair Yönetmeliğin ve Nisan 2016’da Uluslararası Koruma Başvuru ve Statü Sahibi Kişilerin Çalışmasına Dair Yönetmeliğin kabulünden itibaren yaklaşık 22.000 Suriyeli mülteciye çalışma izni verilmiştir. Bu sayı, gelecekte yaşanabilecek sorunların bir işareti niteliğindedir. Bu doğrultuda, mültecilerin kayıtlı ekonomiye katılımlarını kolaylaştırmak için çalışmalara hız verilmelidir.

İş piyasasına erişimde çeşitli zorluklar olmasına karşın, Türkiye imalat gibi çeşitli sektörlerde işgücü açıkları barındıran dinamik bir ekonomiye sahiptir. Ocak 2018’de işverenlerin mülteci istihdamını teşvik etme girişimi bağlamında çalışma izni çıkarılması için gereken harç ücretleri yarıya düşürülmüştür.

2018 Stratejisi ve Öncelikler

UNHCR’nin yetkinlik programlarına yönelik stratejisi, hızlandırıcı ve kolaylaştırıcı bir yaklaşıma dayalıdır. Bu yaklaşım, Türkiye’deki kurumsal ve yasal çerçeve, mültecilerin kapasite ve becerileri ve yerel işgücü piyasalarının ekonomik hazmetme kapasiteleri ve potansiyeli gibi birkaç temel konuya odaklanmaktadır.

İstihdama erişim için yasal çerçevenin uygulanmasının desteklenmesi:

- Türkiye’de uygun bir yasal ortam bulunmakla birlikte, çalışma çağındaki yüksek mülteci sayısı başta olmak üzere mültecilerin kayıtlı istihdama erişiminin önünde bazı zorluklar bulunmaktadır. Mevcut yasal çerçeve doğrultusunda, mültecilerin çalıştıkları işletmenin toplam işgücünün yüzde 10’unu geçmemeleri gerekliliği ve mültecilerin kayıt oldukları ilde çalışma zorunluluğu kayıtlı

300’ün üzerinde

İŞKUR personeline ve meslek danışmanına eğitim desteği sağlanmıştır*

3.000’in üzerinde

Mülteci girişimcilik eğitimlerine katılmıştır*

100’ün üzerinde

Suriyelinin kurduğu işletme işyeri açma ve ruhsatlandırma destekleği almıştır*

360’in üzerinde

Mülteci girişimcilik hibesi almıştır**

Temmuz 2018 sonu itibarıyla veriler
* 2016’dan beri
** 2017’den beri
** since 2017

istihdama erişimi sınırlandırmaktadır. UNHCR'nin yasal çerçevenin uygulanmasında yetkililere sunduğu destek, her milletten mültecinin iş piyasasına erişimini en yüksek düzeye çıkarmak üzere daha esnek ve kapsayıcı bir yaklaşımın hayata geçirilebilmesi açısından son derece önemlidir.

- Bu güçlü savunuculuk unsuru, başta UNHCR'nin kapsamlı bir işbirliği içinde olduğu BM Gıda ve Tarım Örgütü (FAO), Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) ve Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) olmak üzere, sektördeki diğer aktörlerle koordinasyon içinde olmayı gerektirmektedir.

Mültecilerin mesleki becerilerinin artırılması:

- UNHCR, mülteciler ile devletin sağladığı istihdam hizmetleri arasındaki bağların kurulup güçlendirilmesini hedeflemektedir. Bu bağlamda, Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) ve UNHCR mültecileri bilgilendirerek İŞKUR il merkezlerinde sunulan hizmetlere erişimi desteklemek üzere ortak faaliyetlerde bulunmaktadır.
- Mesleki becerilerin sertifikalandırılmasını kolaylaştırmak üzere Mesleki Yeterlilik Kurumu (MYK) desteklenmektedir.
- Suriyeli mültecilerin ve ev sahibi toplulukların tarım becerilerini artırarak tarım sektöründeki geçim kaynakları fırsatlarını genişletmeyi amaçlayan ilk geniş ölçekli projede FAO ile ortak bir program oluşturulmuştur. Bu projeye 2017 ve 2018'de 1.400 kişiye ulaşılması hedeflenmektedir. Proje ile 2017 yılında 900 faydalanıca ulaşmış olup hâlihazırda 500 faydalanıca çalışmaları sürdürülmektedir.

- Girişimcilik, mültecilerin içinde buldukları ekonomiler için katma değer yarattıkları alanlardan biridir. Türkiye'de kayıtlı faaliyet gösteren, mültecilerin sahip olduğu yaklaşık 8.000 işletme bulunmaktadır. Mülteci topluluğundan girişimciler; eğitimler, mentorluk hizmetleri ve finansal destek dâhil olmak üzere UNHCR tarafından yürütülen girişimcilik faaliyetlerine katılabilirler. Bu faaliyetler iki eksende yürütülmektedir; kendi işini kurmak isteyen mültecilere sağlanan iş başlangıç desteği ve mevcut mülteci işletmelerinin gelişmesini hedefleyen iş geliştirme desteği. Katılımcılar, her iki aşamada küçük hibeler, üretime yönelik destekler ve UNHCR tarafından verilen çeşitli eğitim teşvikleriyle desteklenmektedir.

Ekonomik hazmetme kapasitesine ve artan talebe katkıda bulunulması:

- Uzun vadeli çözümlere yönelik ulusal kalkınma programlarıyla sinerji yaratmak amacıyla özellikle başta Dünya Bankası ve Uluslararası Finans Kurumları olmak üzere, kalkınma ortaklarıyla kurulan işbirliklerinin ilerletilmesi hedeflenmektedir. Bu amaçla, geçim kaynakları ve mültecilerin kendi kendilerine yeterlilikleri için fırsatlar yaratmayı hedefleyen ulusal sistemler ve programlardan faydalanılabilir. UNHCR, çeşitli işgücü piyasalarında sosyal uyum konusunu da dikkate alarak ekonomik kapasite ve hazmetme kapasitesini daha iyi anlamaya yönelik ortak çalışmalar yapmayı planlamaktadır. Söz konusu çalışmalar, yasal olarak istihdam edilen mülteci sayısını artırmak üzere tasarlanmış iş modellerinin geliştirilmesi amacıyla yürütülecektir.

- Özel sektör ile bilgi paylaşımı çalışmaları hedeflenmektedir. Tedarik zinciri Türkiye’de bulunan uluslararası markaların da dâhil olduğu faaliyetler ile çalışma izni başvuru usullerinde destek, mesleki eğitim olanakları ve kişilerin uygun işlere yerleştirilmeleri konularında süregelen ortaklıklar artırılacaktır.

Faaliyetler ve ilerleme

- UNHCR, Türkiye’deki mevcut hizmetlerle uyumlu uygulamalar sağlamak ve mültecilerin iş piyasasına erişimleri ile ilgili nitelikli danışmanlıktan yararlanmalarını desteklemek amacıyla İŞKUR ile yakın işbirliği içinde çalışmaktadır. Ortak projelerin uygulanması için İŞKUR’a proje personeli tedarik edilmektedir. İŞKUR hizmet merkezlerinde kurulan kiosklar ile mültecilerin iş arama süreçlerinde danışmanlık hizmeti almaları ve becerileriyle uyuşan işlere yerleştirilmeleri konusunda destek almaları amaçlanmaktadır.
- İŞKUR ortaklığında basılan **Türkiye’de İş Bulma Rehberi**, mültecilerin ve diğer paydaşların Türkiye’deki iş piyasasına nasıl katılacakları konusundaki taleplerine yanıt vermektedir. Mülteciler yeterliliklerinin Türkiye’de tanınması konusunda bazı zorluklarla karşılaşmaktadır. Mültecilerin ulusal standartlar konusundaki bilgilerini artırmak üzere Türk ulusal yeterlilikleri ve standartları hâlihazırda Arapçaya tercüme edilmektedir. UNHCR, **mültecilere yönelik mesleki yeterlilik akreditasyon sürecini** kolaylaştırmak amacıyla önümüzdeki aylarda Mesleki Yeterlilik Kurumu’nun (MYK) desteğiyle bir pilot projeye başlayacaktır.

- UNHCR, 11 Mayıs 2018’de eski adıyla Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Adil Çalışma Örgütü (Fair Labour Association) ortaklığında İstanbul’da düzenlenen **“Türkiye’deki Geçici Koruma Kapsamındaki Suriyelilerin İşgücü Piyasasına Entegrasyonu: Zorluklar ve Fırsatlar”** adlı etkinliğe ev sahipliği yapmıştır. Bu konferansla işgücü piyasası dinamiklerine vurguda bulunarak mültecilerin kendi kendilerine yeterliliklerine ilişkin bilgi ve deneyim alışverişinde bulunmak amacıyla bir platform oluşturmak üzere kamu sektörü ile özel sektördeki paydaşların bir araya getirilmeleri amaçlanmıştır. Paneller; sendikalar, dernekler, odalar, uluslararası markalar, Türk KOBİ’leri ve mültecilere ait işletmelerden temsilcilerin aktif katılımıyla hem kamu sektörünün hem de özel sektörün bakış açısını ortaya koymuştur. UNHCR Türkiye, hâlihazırda bu toplantıda görüşülen eylem maddelerinin takibini yapmak üzere ilgili Bakanlıklarla yakın işbirliği içerisinde çalışmaktadır.

- UNHCR-FAO ortak tarım projesi kapsamında 2017 yılında Türkiye’nin beş kentindeki 900 mülteciye eğitim verilmiştir. Bu yıl, projenin ikinci aşaması devam etmekte olup Adana, Gaziantep, İzmir, Mardin, Mersin ve Şanlıurfa’daki 500 faydalanıciya ulaşılabacaktır. Eğitimler; meyve ve sebze üretimi, kümes hayvancılığı, gıda işleme, hayvancılık ve seracılık alanlarında yoğunlaşmaktadır.
- UNHCR şu anda Türkiye’nin 9 ilinde belediyeler, valilikler, kaymakamlıklar ve diğer ortaklar ile işbirliği içinde mesleki eğitim ve dil eğitimi programları yürütmektedir. Temmuz 2018 itibarıyla, UNHCR ve ortakları tarafından sağlanan, süregelen ve tamamlanmış eğitimler aracılığıyla 1.500’ü aşkın faydalanıciya ulaşılmıştır.

Eylül 2018

Dış İlişkiler ve Donör İlişkileri

UNHCR olarak, 2018 yılında Türkiye'deki geçim kaynakları ve kendi kendine yeterlilik faaliyetlerimize verdikleri destek ve sağladıkları sınırlandırılmamış ve bölgesel fonlar için donörlerimize teşekkürlerimizi sunarız:

Avrupa Birliği | Japonya | Amerika Birleşik Devletleri | Kanada | Norveç | Fransa | Almanya | Özel Donörler Avustralya | Finlandiya | İsveç | Hollanda | Birleşik Krallık | Özel Donörler İspanya | Danimarka | Avustralya | İsviçre | Özel Donörler Kore Cumhuriyeti | İtalya | Belçika

İLETİŞİM

Rebecca Blackledge, Program Müdürü, blackled@unhcr.org

BAĞLANTILAR

[Bölgesel Portal - Suriye Bölgesel Mülteci Müdahalesi](#) | [Bölgesel Portal - Akdeniz](#) | [UNHCR Türkiye İnternet Sitesi](#) | [Facebook](#) | [Hizmet Danışmanlığı](#) | [UNHCR Help \(Yardım\) Sayfası](#)